

הבלגניסט – כיצד מנהיג הבורא עם של ברדקיסטים? מתוך הזוהר לפרשת כִּיתֶשָׁא

הזוהר מתאר מהו היחס של הבורא לעמו. כשבמהלך הדרך יש לא מעט משברים ובעיות שמתרחשים בין עם ישראל לאלוקיו. עם ישראל נחשב לבנו של המלך. אבל זהו בן שובב שאינו מתנהג בהתאם, עד שהוא נראה כבן שמבייש את אביו. הזוהר מביא משל לעניין:

מלך העולם ברא לו בן יקיר ושם אותו בין שאר אומות העולם. מכיוון ששמו ביניהם,

ביאור בעברית מהזוהר המבואר	לשון הזוהר
<p>פֶּתַח וְאָמַר, (שיר ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים בֵּין הַחוּחִים כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה וְלִהְיוֹת שׁוֹשְׁנָה אַחַת בְּאַרְץ כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה. וְהַשׁוֹשְׁנָה שְׁמַעְלָה רִיחַ וּנְבַחְרָה מְכַל שְׂאֵר הַיָּרְדִים שְׁבַעֲוֹלָם אֵינָה אֵלָּא אוֹתָהּ שְׁעוֹלָה בֵּין הַחוּחִים. וְזוֹ דָרָךְ כְּרֵאִי. וְלִכְּן זָרַע שְׁבַעִים זֹגוֹת, שְׁהִיֹּ שְׁבַעִים נְפֹשׁ, וְהַכְּנִסָּם לְבֵין הַחוּחִים, וְאוֹתָם חוּחִים, מִיַּד שְׁהִיֹּ הֵם שְׁם זֹגוֹת, הֶעָלוּ עֲנָפִים וְעָלִים וְשָׁלְטוּ עַל הָעוֹלָם, וְאֵז פָּרְחָה בֵּינֵיהֶם הַשׁוֹשְׁנָה.</p>	<p>דִּפְתַּח וְאָמַר, (שיר השירים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לֹּן לְיִשְׂרָאֵל כְּגוֹנָא דְלַעֲיָלָא וְלִמְהוּי שׁוֹשְׁנָה חֲדָא בְּאַרְעָא, כְּגוֹנָא עֲלָאָה. וְשׁוֹשְׁנָה דְסַלְקָא רִיחָא, וְאַתְבְּרִיר מְכַל שְׂאֵר וְוַרְדִין דְעֲלָמָא, לָא הוּי אֵלָּא הֵיאָא דְסַלְקָא בֵּין הַחוּחִים. וְדָא אַרְחָא כְּדָקָא יֵאוּת. וְעַל דָּא זָרַע שְׁבַעִין זֹגִין, דְהוּוּ שְׁבַעִין נְפֹשׁ, וְאֶעֱלִי לֹן בֵּין הַחוּחִים, וְאֵינֹן חוּחִים, מִיַּד דְהוּוּ אֵינֹן זֹגִין תַּמּוֹן, סְלִיקוּ עֲנָפִין וְטְרַפִין וְשָׁלִיטוּ עַל עֲלָמָא, וְכַדִּין פְּרַחַת שׁוֹשְׁנָה בֵּינֵיהוּ.</p>
<p>כֵּיִן שְׁרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא שׁוֹשְׁנָה וְלִלְקַט אוֹתָהּ מִבֵּינֵיהֶם, אֵז יָבִישׁוּ הַחוּחִים וְנִדְרְקוּ וְהִתְכַּלְּוּ וְלֹא נִחְשְׁבוּ לְכָלוּם. בְּשַׁעָה שְׁהוֹלֵךְ לִלְקַט אֶת הַשׁוֹשְׁנָה הַזֹּאת וְלְהוֹצִיא בְּנוֹ בְּכוֹרוֹ, בְּאוֹתוֹ זְמַן הֵלֵךְ הַמֶּלֶךְ בְּתוֹךְ כְּמָה חֲלֹלוֹת גְּדוֹלִים וְשְׁלִיטִים עִם דְגָלִים פְּרוּשִׁים, וְהוֹצִיא אֶת בְּנוֹ בְּכוֹרוֹ בְּכַמָּה גְבוּרוֹת, וְהִבִּיא אוֹתוֹ לְהִיכְלוֹ, וְיָשַׁב הֶרְבֵּה בְּבֵית הַמֶּלֶךְ.</p>	<p>כֵּיִן דְבְעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא שׁוֹשְׁנָה וְלִקִּיט לָהּ מִבֵּינֵיהוּ, כְּדִין יָבִישׁוּ חוּחִים, וְאַזְדְּרִיקוּ, וְאַשְׁתַּצִּיאוּ, וְלֹא אִתְחַשְׁבוּ לְכָלוּם. בְּשַׁעָתָא דְאֵזִיל לְמִלְקַט שׁוֹשְׁנָה דָּא, לְאַפְקָא בְּרִיהּ בּוּכְרִיהּ, בְּהֵוּא זְמַנָּא אֵזִל מִלְכָּא גוֹ כְּמָה חֲלִילִין וְרַבְרַבִּין וְשְׁלִיטִין, עִם דְגָלִין פְּרִישִׁין, וְאַפִּיק לְבְרִיהּ בּוּכְרִיהּ בְּכַמָּה גְבוּרִין, וְאֵייתִי לִיהּ לְהִיכְלִיָּה, וְיָתִיב סְגִי בְּבִי מִלְכָּא.</p>

מאמר החכמה

1 <ענין סדר ליל פסח>

2 הנה ביציאת מצרים נבררו ישראל ונבדלו מכל העמים להיות מתעלים במדריגתם
3 ממדריגת האנושיות החומרית ולהיות ראויים להתעטר בעטרות הקדושה, ומה שעד
4 אותו הזמן היה חשך החומריות מתגבר בגוף וגורם לאור התורה והקדושה שלא יאיר,
5 הנה אחר שסבלו ישראל העיניו והשעבוד הגדול שסבלו נתפייסה מדת הדין ונשאר
6 המקטרג בלי מענה ונזמנו ליאור באור העליון. והנה בלילה זה כל זה מתחדש
7 ומתעורר מה שנעשה בראשונה וזה עצמו סיוע אל הגאולה האחרונה שתעשה,
8 ואמנם עיקר הסדר תלוי בד' דברים והם פסח מצה מרור וד' כוסות ועתה נבאר
9 עינים:

10 הנה צירוף הגלות כבר ביארנו שזה היה מה שטיהר את ישראל והוציא מהם הזוהמא
11 כדי שיוכלו אחר כך לקבל אור הקדושה, וזה ענין המרור שהוא וימררו את חייהם,
12 ואולם כשהגיע הזמן שיגאלו הוצרך שיגלה להם גילוי מאור קדושתו ית' ובו יתדבקו
13 נשמותיהם של ישראל וימשכו אחריו ויתעלו משפלותם ויתפרדו מן הטומאה שהיו
14 שקועים בה וזה נעשה על ידי קרבן הפסח, ובו נאמר להם משכו וקחו לכם שפירשו
15 ז"ל משכו ידיכם מע"ז וקחו לכם צאן של מצוה, ואמנם עוד הוצרכו ישראל לשיהיה
16 גופם מוכן ומזומן לאור הראוי, שיזונו ז' ימים אלה בשנה מן המצה שהיא מזון בבחינת
17 יצר טוב לבד בלי יצר רע כלל, ובהיות ניזונים בזה ימים אלה נשאה התולדה הטובה
18 לכל השנה להיות כל השנה מוכנים לקדושה:

19 אמנם ענין הד' כוסות הוא שהנה ידוע שמדריגות הס"א הם, ד', וכלן שלטו מאחר
20 חטאו של אדם וכלן היו מתנגדות אל הקדושה והטוב שלא יימצא בעולם, והיו ישראל
21 סגורים בתוכן שלא היו יכולים לצאת כלל, עד שהאיר עליהם הקב"ה בכחו הגדול
22 ושבר ד' הקליפות והוציא ישראל מתוכם וזה ענין ד' גאולות המוזכרים בפרשה, ואולם
23 זה עשה בהאיר על ישראל ד' אותיות השם ב"ה, והנה ענין זה במצרים היתה התחלה
24 לבד לשיצאו ישראל מהם אך סוף הכל צריך שיהיה שישלטו ישראל עליהם ויכבשום
25 לגמרי, וזה יהיה לעתיד לבא אמנם הנה זה כמי שקוצב עץ אחד שמכה בו הכאה אחר
26 הכאה עד שקוצב אותו לגמרי וכן עושים אנו בכל שנה ושנה מתעוררים בכח הא'

1 שהאיר ובתיקון שנתקן אז ומתחזקים להמשיך הדבר לפנים עד שיגמר, והנה בסוף
2 הכל הד' קליפות עצמם תתהפכנה על האומות ותאבדנה אותן והם ד' כוסות של
3 פורענות שלהן, ולישראל יהיו ד' כוסות של ישועה בהארות ד' אותיות השם ב"ה
4 שזכרנו:

5 והנה מעיקר התיקון של הלילה הזה הוא להראות חירות של הנצחון שנצח הטוב את
6 הרע ועל ידי זה נשבר כח הס"א ונכנעת הכנעה גדולה:

7 והנה כזית המצה שאוכלים הוא להמשיך המזון המקודש המחזיק היצר טוב שזכרנו,
8 אמנם כדי שישאר התיקון לכל השנה צריך לאכול האפיקומן אחר כך ושלא לאכול
9 אחריו שום דבר שכמו שאין הטעם סר מן הפה כן אין האור סר מהנשמה:

אמרי מנחם

10 בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים:

11 הענין הוא כפי הידוע (עי' פע"ח שער חג המצות פרק א) אשר במצרים היה עיקר
12 הגלות מה שהדעת היה בגלות, כמבואר בספר הקדוש תולדות יעקב יוסף (פר' וישלח
13 אות יא) בשם מרן הבעש"ט הקדוש זצלה"ה זי"ע, ענין גלות מצרים היה שחסר מהם
14 הדעת, שידעו להכריע שיש בורא אחד וכו', והמכוון, שלא ידעו מיחוד השי"ת, אשר
15 אין עוד מלבדו, שהוא בחי' הדעת, כמו שאמר הכתוב (דברים ד, לט) 'וידעת' היום
16 והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד (עיין
17 של"ה עשרה מאמרות מאמר א אות ה), וכדאיתא במקובלים (עי' קהלת יעקב ערך
18 דעת) שדעת הוא חיצוניות הכתר, וכתר הוא בחינת אין, הכרת אין עוד מלבדו:

19 וסיבת הדבר נראה כי מצרים הוא שורש הגיאות, כדאיתא בזוה"ק (זו"ח לח ע"ב)
20 ששרו של מצרים ושל ים רהב שמו, ורהב פירושו גיאות וגסות, כמאמר הכתוב (ישעיה
21 ג, ה) ירהבו הנער בזקן וגו', ופירש רש"י ז"ל יתגדל הנער על הזקן, ומחמת זה לא
22 ידעו שה' אחד, אין עוד מלבדו, כי הגאווה היא ההיפך מידיעה זו, שהרי המתגאה
23 מדמה את עצמו ג"כ למציאות ויש', נגד האמונה שאין שום מציאות זולת מציאותו
24 ית':

1 אך כיון שנגאלו ויצאו ממצרים, שהיה העיקר גאולת הדעת, שהוא חיצוניות הכתר,
2 בחינת אין, אז זכו ליחוד אין עוד, להכריע שיש בורא אחד, יחיד ומיוחד, אין עוד
3 מלבדו:

4 ובזה יש להבין ענין הפסח שמצותו להיות נאכל בחבורה, כאומרו (שמות יב, מו)
5 בבית אחד יאכל, ותרגומו בחבורא חדא יתאכל, וכמו שכתב הרמב"ם ז"ל (קרבן
6 פסח ב, ב) יחיד ששחט את הפסח לעצמו כשר אבל משתדלין שלא ישחט לכתחילה
7 על יחיד, כי פסח ענינו ביטול עבודה זרה, שהמצריים היו עובדים לטלה (ש"ר טז, ג),
8 וע"י שישאל הקריבו הטלה להשי"ת ביטלו הע"ז שלהם, אכן פנימיות ביטול העבודה
9 זרה הוא ע"י הכנעה, כי בלעדי זאת הרי כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד ע"ז
10 (סוטה ד ע"ב), לזאת יש לעשותו בציבור בחבורה, לאשר התחברות ריעים האהובים
11 יחד מורה על הכנעה והתבטלות, ובזה מבטלים הע"ז. וזהו דאיתא במהר"ל (הגש"פ
12 דברי נגידי ד"ה מצה זו, גבורות השם פרק ט) כי הפסח הוא מורה על מדריגה שאנו
13 עם אחד אל השם יתברך שהוא אל אחד, עכ"ל"ק, היינו שהפסח מורה על אחדות
14 השי"ת, בהתבטל כל העבודות זרות מפני אורו ית', וזה שייך רק ע"י שישאל הם עם
15 אחד, באחדות ובאהבה וריעות שמתוך הכנעה והתבטלות, אז נתגלה יחוד ה', שהוא
16 אל אחד, שזה הוא ביטול הע"ז. וזהו הטעם שאסור להוציא את הפסח מחבורה
17 לחבורה (פסחים פה.), כי אם יוצא לחבורה אחרת, מחמת שחבורה הראשונה אינה
18 נראית בעיניו, הרי זה מפאת הגבהות, שהוא בחינת עבודה זרה:

19 וכבר דיברנו (עי' לעיל אות טז) שזהו ג"כ ענין מצות אכילת מצה בימים אלו, כי המצה
20 מורה על מדת הענוה, שאינה עולה למעלה כחמץ, וע"י זה זוכים להשגת יחודו
21 ואחדותו ית"ש, כדאיתא בזוה"ק (ח"ב מא). פקודא בתר דא לאכול מצה בפסח, בגין
22 דאיהו דוכרנא לדרי דרין על רזא דמהימנותא וכו', דישראל נפקו בההוא זימנא מרזא
23 דטעוון אחרן ועאלו ברזא דמהימנותא, היינו שהמצה רומז על האמונה, שהיא יחוד
24 השי"ת (עי' זוה"ק שם קסא.). וז"פ נוסח ההגדה, מצה זו שאנו אוכלים וכו' על שום
25 שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים
26 הקב"ה וגאלם, היינו שלא באו לידי גיאות, ומחמת זה נגלה עליהם בחי' ה' אחד, שאין
27 עוד מלבדו, ועי"ז באה גאולתם, כדאיתא (קהלת יעקב ערך גאל) 'גאל' בא"ת ב"ש
28 הוא 'כתל', בחי' אין, שהוא הכרת אין עוד מלבדו:

- 1 וזו היא התשובה לרשע, לפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר וכו', אילו היה
2 שם לא היה נגאל, היינו כי הוצאת עצמו מן הכלל נעשה מחמת גיאות, ובזה הריהו
3 כופר בעיקר, כאמרם ז"ל (סוטה שם) כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו כפר בעיקר,
4 אחרי שבגאוותו אומר שיש ח"ו ח"ו עוד ישיות חוץ מאתו ית"ש ובאמת אין עוד מלבדו,
5 ולכן אילו היה שם לא היה נגאל, מאחר שעיקר הגאולה היתה גאולת הדעת, לדעת
6 שה' אחד, אין עוד מלבדו, והוא בגאוותו הנו כופר בעיקר:
- 7 ומעתה נבוא אל ביאור מאמרנו, 'בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו
8 הוא יצא ממצרים', כי אלמלי יצאנו ממצרים הרי היה חסר מאתנו הדעת להכריע שיש
9 בורא אחד, ולא היינו יודעים מיחוד השי"ת, בחינת אין עוד מלבדו, עד עצם היום הזה,
10 נמצא א"כ 'שלא את אבותינו בלבד גאל הקב"ה אלא אף אותנו גאל עמהם', לידע
11 יחודו ואחדותו ית"ש, או בלשון אחר, 'בכל דור ודור חייב אדם לראות א"ע כאילו יצא
12 ממצרים', כי כל גיאות וגסות הוא בחי' מצרים, ואם יצא מהגיאות ונעשה עניו ושפל,
13 זהו בחינת יציאת מצרים:
- 14 והן דברי קדושת מרן אדמו"ר בעל עקידת יצחק זצלה"ה הי"ד זי"ע (פסח אות
15 נב) מעשה ברבי אליעזר וכו' עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן
16 קריאת שמע של שחרית, היינו שעל ידי הסיפור של יציאת מצרים, ע"י דיבוריהם
17 הקדושים, האירו בהתלמידים אור נפלא עד שבאו להשגה גדולה ביחוד השי"ת, וזהו
18 בחי' קריאת שמע של שחרית:
- 19 כן נזכה אנחנו לצאת ממצרים, מן הגאווה לענוה אמיתית, ונשיג יחוד השי"ת, אמן כן
20 יהי רצון:

21

22

האומות כולן יכולות לשלוט עליו ולשעבד אותו. ובשעה שבא לקחתו ולהביאו לארמונו, הגיע עם הפמליה המכובדת שלו. כשבא באופן זה, ניטל בן המלך מביניהן ונחלש כוחן של האומות.

משל זה מתאר את יציאת מצרים. עם ישראל נמצאים בקרב האומה המצרית המשגשגת, וכשהם יוצאים ממנה המצרים לוקים וישראל מתעלים – הם מגיעים לארץ ישראל ובונים את בית המקדש. הם יושבים ב'בית המלך'.

ביאור בעברית מהזהר המבואר	לשון הזהר
<p>כִּיֹּן דָחַב לִגְבֵי אַבְיָה, אוֹכַח לִיה, וְאַלְקֵי לִיה, דְּכַתִּיב, (שופטים ב) וַיַּחַר אֶף יי' בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד שׁוֹסִים וְגו'. סָרַח כְּמִקְדָּם וּמַרְד בְּאַבְיָו, הוֹצִיא אוֹתוֹ מִבֵּיתוֹ. מַה עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל? רָאוּ מַה עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל, חָמוּ דָהָא אֲתַבְּדְרוּ לְבַבְל, אֲתַעְרְבוּ בְעַמְמַיָּא, נְסִיבוּ נְשִׁין נְכַרְיֹת, וְאוֹלִידוּ בְּנִין מְנַהוּן. עִם כָּל דָּא, אִימָא קְדִישָׁא הוֹת אֲפִטְרוֹפּוֹסָא עֲלֵיהוּ.</p>	<p>כִּיֹּן דָחַב לִגְבֵי אַבְיָה, אוֹכַח לִיה, וְאַלְקֵי לִיה, דְּכַתִּיב, (שופטים ב) וַיַּחַר אֶף יי' בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד שׁוֹסִים וְגו'. סָרַח כְּמִקְדָּם וּמַרְד בְּאַבְיָו, הוֹצִיא אוֹתוֹ מִבֵּיתוֹ. מַה עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל? רָאוּ מַה עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל, חָמוּ דָהָא אֲתַבְּדְרוּ לְבַבְל, אֲתַעְרְבוּ בְעַמְמַיָּא, נְסִיבוּ נְשִׁין נְכַרְיֹת, וְאוֹלִידוּ בְּנִין מְנַהוּן. עִם כָּל דָּא, אִימָא קְדִישָׁא הוֹת אֲפִטְרוֹפּוֹסָא עֲלֵיהוּ.</p>

אך ישראל אינם מצליחים לעמוד בסטנדרט האלוקי הנדרש מהם וחוטאים, והבורא מעניש אותם ומוסרם ביד אומות אחרות. השעבוד הזה גורם להתבוללות של ישראל, התחברות שלהם עם האומות ועירוב של זרע ישראל בין הגויים. הבורא מפקיד את השמירה על ישראל בידיה של ה'אימא', היא השכינה, שירדה עימם לגלות, והיא עושה ככל שלאל ידה לשמור שיהיו בנים ראויים, אבל...

ביאור בעברית מהזהר המבואר	לשון הזהר
<p>וְעַל שְׁעֵשָׂה כֶּה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲמַר, הוֹאִיל וְזוּ בוּשָׁה, אֲזַ שְׂיַבֵּא בְּנֵי מַעְצָמוֹ. הוֹאִיל וְחַלַּל כְּבוֹדִי, לֹא רָאוּי שְׂאֲנִי אֵלֶךְ לְשֵׁם לְהוֹצִיא אוֹתוֹ וְלַעֲשׂוֹת לוֹ נְסִים וּגְבוּרוֹת כְּמִקְדָּם. שָׁבוּ הֵם בְּלִי סִינַע שְׁהִיּוּ רְאוּיִים לוֹ, בְּלִי נְסִים וּנְפִלְאוֹת, אֲלֵא כֹלֵם מַפְזְרִים, כֹּלֵם עֵיפִים בְּעֵנֵי, וְשָׁבוּ לְהִיכַל הַמֶּלֶךְ בְּבוּשָׁה, וְהָאֵם הַקְדוּשָׁה עֲרְבָה לָהֶם. חֲטָאוּ כְּמִקְדָּם. מַה עָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? הוֹצִיא אֶת הַבֵּן הַזֶּה כְּמִקְדָּם מִהִיכְלוֹ עִם אִמּוֹ. אֲמַר, מִכָּאן וְהֲלָאָה הָאֵם וּבְנָה יִסְבְּלוּ כְּמָה רְעוּת כְּאַחַד. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב, (ישעיהו) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אֲמַכְּם. וְעַל זֶה כְּתוֹב, (דברים ד) בְּצַר לָךְ וּמִצְאוּךָ כֹל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. מַה זֶה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים? אֲלֵא זוּ הָאֵם הַקְדוּשָׁה, שְׁהִיא אַחֲרֵית הַיָּמִים, וְעַמָּה סְבְלוּ כֹל מַה שְׁסְבְלוּ בְּגִלוּתָא.</p>	<p>וְעַל דְּעַבְד הֶכִי, קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר, הוֹאִיל וְכִסּוּפָא אִיהוּ, לִיתִי בְּרִי אִיהוּ מְגַרְמִיָּה, הוֹאִיל וְחַלַּל יְקָרִי, לֹא אֲתַחְזִי דְאַנָּא אֲזִיל תַּמָּן לְאַפְקָא לִיה, וְלִמְעַבְד לִיה נְסִין וּגְבוּרָן כְּמִלְקַדְמִין. תְּבוּ אִיפּוּ, בְּלֵא סִינַעָא דְאַתַּחְזוּ לוֹן, בְּלֵא פְּלִיאָן וְנְסִין, אֲלֵא בְּלֵהוּ מִתְבְּדְרוּ, בְּלֵהוּ לֵאן בְּמַסְכְּנֵי, וְתְבוּ לְהִיכְלֵא דְמִלְכָא בְּכִסּוּפָא, וְאִימָא קְדִישָׁא עֲרַבְתָּ לוֹן. חָאבוּ כְּמִלְקַדְמִין. מַה עָבַד קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִפִּיק לְהֵאִי בְּרָא כְּמִלְקַדְמִין מִהִיכְלִיָּה, וְאִימִיָּה בְּהִדְיָה. אֲמַר, מִכָּאן וְהֲלָאָה, אִימָא וּבְרָה יִסְבְּלוּ כְּמָה בִישׁוּן כְּחֻדָּא, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אֲמַכְּם. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים ד) בְּצַר לָךְ וּמִצְאוּךָ כֹל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. מַאי בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. אֲלֵא דָא הִיא אִימָא קְדִישָׁא, דְהִיא אַחֲרֵית הַיָּמִים, וְעַמָּה סְבְלוּ כֹל מַה דְסְבְלוּ בְּגִלוּתָא.</p>

הבורא אומר: מכיוון שבניי השפילו את כבודי ומתנהגים באופן שאינו ראוי לבניו של מלך, הפעם לא אלך לגאול אותם עם כל הפמליה שלי בניסים ובנפלאות כמו שעשיתי במצרים, אלא ישובו בבושה לארצם. כך עולים ישראל מסכנים ובזויים לבנות את בית המקדש השני.

אך גם כשבנו עם ישראל בית שני וניהלו מחדש ממלכה ישראלית, הם שבו לחטוא. והבורא מגלה אותם יחד עם 'אימם' השכינה לבין האומות למשך אלפי שנים. מה שהם סובלים בגלות זו, סובלת גם השכינה עימם.

הזוהר מגלה לנו מה ההבדל בין הגאולה הראשונה במצרים, שהייתה מלאה בניסים, לבין הגאולות האחרות שבהן לא רואים את השמיים מתערבים במהלך ארצי, אלא הן מתרחשות באופן שנראה טבעי, מתוך עשייה של ישראל.

בצעירותו של עם ישראל, כשעוד נולד והיה תינוק במצרים, לא הייתה לו שום דרך לפעול בעצמו. הוא היה טהור (משעבוד מצרים), נקי ללא רב (רבבה כצמח השדה נתתיך), ולכן התאימה לו גאולה שמימית, שכל צבא השמיים מגיע עם הבורא כדי להוציאם מתוך האומות ולהופכם לבן המיוחד מכולם.

לאחר מכן החלה התקופה המרדנית של עם ישראל. אין זה סתם מרד שובבני, אלא אלו מעשים שמבזים את אביהם שבשמיים. משלב זה הבורא אומר: אין זה כבודה של המלכות שאבוא ואגאל אותם בניסים ובהנהגות שמימיות, אלא צריך שיעלו מעצמם ויחזרו אליי בדרך הטבע. לכן הגאולה, שאנו חיים היום בארץ ישראל, נראית לנו כבדרך הטבע.

יוצא, אפוא, שהזוהר תיאר (ניבא) כיצד אמורה להיראות חזרתנו לארץ ישראל בהשוואה ליציאת מצרים, ולא מבחינה טכנית חיצונית אלא מצד הבנת המעמד הנפשי שבו האומה נמצאת כ'בנו' של הבורא. הוא צריך לעבוד קשה כדי לחזור למעמדו לאחר שביזה את כבודו של אביו ומרד בערכים שהוקנו לו במתנה נפלאה על ידי אביו.

ביאור בעברות מהזהר המבואר	לשון הזהר
<p>וְאֵלֹהֵי יַחְזִרוּ בְּתִשׁוּבָה - אֶפְלוּ רָעָה אַחַת אוּ צַעַר אֶחָד שְׁיַעֲבֹר עֲלֵיהֶם, יַחֲשֹׁב עֲלֵיהֶם כְּאֵלֹהֵי סְבִלֵי הַכֹּל. (ואם לא יסתם הקץ) וְאִם לֹא - בְּשִׁיִּסְתִּים הַקֵּץ (הרע) וְכָל הַדּוֹרוֹת שְׁלוֹ, כְּמוֹ שְׁאִמְרֵי הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁכָתוּב (ויקרא כה) לְצַמִּית לִקְנָה אֶתֹּךְ לְדַרְתִּי. וְכָל זֶה, הַדְּבָר תְּלוּי בְּתִשׁוּבָה. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְדַאי כֹּךְ זֶה, וְעַל כֵּן נִמְשַׁכְתָּ הַגְּלוּת.</p>	<p>וְאֵלֹהֵי יְהִדְרוּן בְּתִיבְתָא, אֶפִּילוּ חַד בֵּישׁ, אוּ חַד צַעֲרָא, דִּיעֲבֹר עֲלֵיהֶו, אֶתְחַשֵּׁב עֲלֵיהֶו, כְּאֵלֹהֵי סְבִלֵי כֹּלָא (ס"א ואי לאו סתים קיצא) וְאִי לֹא, כְּדִ יִסְתִּים קִיצָא, (בישא) וְכָל דְרִין דִּילֵיה. כְּמָה דְאָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, דְכָתִיב, (ויקרא כה) לְצַמִּיתוֹת לִקְנָה אוֹתוֹ לְדוֹרוֹתָיו. וְכָל דָּא, בְּתִיבְתָא תְלִיָא מִלְתָּא. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְדַאי הֲכִי הוּא. וְעַל דָּא גְלוּתָא אֶתְמַשָּׁךְ.</p>

שָׁבְרוּ עַל יְיָ אֱלֹהָיו. שָׁבְרוּ, וְלֹא אָמַר תְּקוּתוֹ, וְלֹא בִטְחוֹנוֹ, אֲלֵא שָׁבְרוּ. אֵל תִּקְרִי שָׁבְרוּ, אֲלֵא שָׁבְרוּ. דְּנִיחָא לְהוּ לְצַדִּיקַיִא, לְתַבְרָא גְרַמְיִיהוּ, וְלֹא תַבְרָא תַבִּירוֹ עַל תַּבִּירוֹ, וְכֹלָא עַל יְיָ אֱלֹהָיו. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים מח) כִּי עָלִיד הוֹרְגֵנוּ כָּל (דף קצ"ח ע"ב) הַיּוֹם. כִּי עָלִיד נְשָׂאנוּ חֲרָפָה.

שָׁבְרוּ עַל ה' אֱלֹהָיו. שָׁבְרוּ, וְלֹא אָמַר תְּקוּתוֹ וְלֹא בִטְחוֹנוֹ, אֲלֵא שָׁבְרוּ. אֵל תִּקְרִי שָׁבְרוּ אֲלֵא שָׁבְרוּ, שְׁנוּחַ לְצַדִּיקִים לְשִׁבְרָא אֶת עַצְמָם וְלֹא שִׁבְרָא שָׁבְרוּ עַל שִׁבְרָא, וְהַכֵּל עַל ה' אֱלֹהָיו, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים מד) כִּי עָלִיד הוֹרְגֵנוּ כָּל הַיּוֹם. כִּי עָלִיד נְשָׂאנוּ חֲרָפָה.

כְּגוֹנָא דִיעֵקֵב, דְּכַתִּיב וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שִׁבְרָא בְּמִצְרַיִם, דְּהָא תַבִּירוֹ דְּגְלוּתָא, חֲמָא דְהוּהוּ לִיה בְּמִצְרַיִם, וְשׁוּי תוֹקֶפִיָּה בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. וּבְגוּי דִיעֵקֵב סִבְלוֹ תַבִּירוֹ דְּגְלוּתָא, וְלֹא אֲשַׁתְּנוּ מְגוֹ רָזָא דְמַהִימְנוּתָא דְאַבְהֵתְהוֹן וְשִׁמְא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא הִנְהוּ בְּגְלוּתָא רְגִילָא בְּפוּמִיָּהוּ.

כְּמוֹ שִׁיעֵקֵב, שְׁפָתוֹב וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שִׁבְרָא בְּמִצְרַיִם, שְׁהַרִי שְׁבְרוֹן הַגְּלוּת רָאָה שְׁהִיָּה לוֹ בְּמִצְרַיִם, וְשֵׁם חִזְקוֹ בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּבְגוּי יַעֲקֹב סִבְלוֹ אֶת שִׁבְרָא הַגְּלוּת וְלֹא הֲשַׁתְּנוּ מִתּוֹךְ סוּד הָאֲמוּנָה שֶׁל אֲבוֹתֵיהֶם, וְשִׁמּוֹ שֶׁל הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא הִנְהוּ רְגִיל בְּגְלוּת בְּפִיָּהם.

וְעַל דָּא פְתִיב בְּמִשְׁה, (שמות א) וַאֲמָרוּ לִי מַה' שְׁמוֹ' מַה'. בְּגִין דְּהוּוּ יַדְעִי לִיה, וְלֹא אֲנָשׁוּ לִיה לְעַלְמִין, וְסִבְלוֹ תַבִּירוֹ דְּגְלוּתָא עַל קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, וּבְגִין כְּדִי לְפוּרְקָנִין וּלְנַסִּין וְלֹא תַנּוּן סְגִיאִין.

וְעַל זֶה פְתוּב בְּמִשְׁה, (שמות א) וַאֲמָרוּ לִי מַה' שְׁמוֹ' מַה'. מִשּׁוּם שְׁהִיוּ מִכְרִים אוֹתוֹ וְלֹא שְׁכַחוּהוּ לְעוֹלָמִים וְסִבְלוֹ אֶת שִׁבְרָא הַגְּלוּת עַל הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשּׁוּם כְּדִי זֹכִים לְגֵאֲלוּת וּלְנַסִּים וְלֹא אוֹתוֹת רַבִּים.

וְאַתּוֹן קְדִישִׁין עֲלִיוֹנִין, דְּסִבְלִין תַּבִּירוֹ דְּגוּפָא מְאַתְרָא לְאַתְרָא עַל קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה דְּזַפְאִין אֲתוֹן לְמַעַבְדַּד לְכוּ נָסִין וּפוּרְקָנִין, וְתַזְכוּן לְחַיִּי עֲלֵמָא דְאַתִּי. אֲזִלוּ כְּלָהוּ כַּחְדָּא.

וְאַתֶּם קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, שְׁסוּבְלִים אֶת שִׁבְרָא הַגּוּף מִמְּקוֹם לְמְקוֹם עַל הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שְׁזַפְאִים אֲתֶם לְעִשׂוֹת לְכֶם נַסִּים וּפוּרְקוֹן וְשִׁתְּזְכוּ לְחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא. הִלְכוּ כֻלְּם כְּאַחַד.